ſentimus. quotiens iniuſtum aliquod
volumus. quotiens inordinatū aliqđ
agimus. ſtatim rep̄henſibiles minime
ignoramus ſed nūquid eque oēs rep̄/
henſione dignos ſe eſſe iudicant. qñ
aliquid inutile vel inordinatū cogitāt
multoꝝ eſt ſeipſos rep̄hendere de per/
uerſo opere vel praua voluntate. pauci
ſunt. qui ſeipos dījudicant de inordi/
nata cogitatione ſed pfecti viri hoc fa
ciunt ⁊ facere eos oportet. qui perfecti
eſſe volunt nūq; malū approbo. nunq;
malo ꝯſentio. nunq; maluȝ pficio niſi
ipſe etiam voluero. malum aūt p cogi
tationem occurrere poteſt etiam inui/
te ſed exurgens malū ſtatim cū p cogi
tationem pulſat debet in iudicium ad
ducere ⁊ diligenter diſcutere. dep̄hen
ſum damnare ⁊ deceptoriam cogitati
onem ⁊ temprantia mala ex tormen/
torum recordatione extinguere. hec ri
chardus E Notandū etiam q̧ ſi
mentis euagatio que fit p inutiles co/
gitationes nō reſtringit̄. ſenſualis ap
petitus minime ꝯpeſcit̄. Et ſicut de in
conſtantia mentis. naſcit̄ inordinata
ꝯmotio corporis. ita quoq; dum cor/
pus per diſciplinam ꝯponitur. aīmus
ad ꝯſtantiam ſolidat̄ Liganda ſunt g̃
foris per diſciplinam membra corpis
vt intrinſecus ſolidet̄ ſtatus mentis.
De hoc hugo ſic dī̄t Sicut de inconſtā
tia mentis naſcitur inordinata motio
corporis ita quoq; dū corpus p diſci/
plinam ſtringit̄. aīmus ad ꝯſtantiā ſo
lidat̄ ⁊ paulatim intrinſecus mens ad
quietē ꝯponit̄ cū p diſcipline cuſtodi/
am mali motus eius. foris fluere nō ſi
nunt̄. integritas vero virtutis eſt qñ p
internam mentis cuſtodiam ordinate
regunt̄ membra corporis. ſed qui ſta/
tū mentis pdit ſubſequenter foras in
inconſtantiā motionis defluit. atq; ex/
teriori mobilitate indicat quatenus
radice ſubſiſtat. Liganda ſunt ergo fo
ris per diſciplinā membra corpis. vt
intrinſecus ſolidet̄ ſtatus mentis qua
tenus dū vndiq; exterior cuſtodia in/
teriori mobilitati cohercēdo opponit̄
tandem mens ad ſtabilem pacē in ſe
metipſa colligat̄ F Oīm namq;
vitiorum motus diſciplina coherceret ⁊
quantū mala deſideria foris cohercen
do ꝯprimit. tm̄ p ea bonū deſiderium
interius ꝯualeſcit. paulatimq; eadē
virtutis forma p ꝯſuetudinē mēti im
primit̄. que foris p diſciplinam in ha
bitu corpis ꝯſeruat̄. Dicit etiā de hoc
richardus de ſancto victore. Si ymai
ginationis euagatio que fit p inutiles
cogitationes prius non reprimit̄. abſ
q; dubio ſenſualitatis appetitus immo
deratus minime tpat̄. Qui igit̄ vult
corporalium deſideria voluptatū tpare
prius aſſueſcat carnales delicias nūq;
vel ſalteȝ raro cogitare. pfecto namq;
quanto talia rarius cogitaueris. tāto
rarius ⁊ tepidus ea deſiderabis Nam
diſciplina corpis abſq; diſciplina cor
dis ſine dubio inutilis eſt. ⁊ ecōuerſo
diſciplina cogitationū ſine diſciplina
ſenſuū obſeruari non p̄t. Si eñ corpo
ris ſenſus a ſua euagatione nō reſtrin
git̄. carnalis appetitus inquietudo nō
extinguit̄. ſi tñ corporis ſenſus virili/
ter domat̄ ⁊ violenter reſtringit̄ rigo/
re diſcipline. incipit in aſſuetis oble/
ctamentis minus minuſq; delectari.
in quantū ergo appetitus vel ceteri ſen
ſus hominis ad equitatis menſurā re/
ſtringunt̄. eo citius ad pfectionis for
mam puenitur.

Filius

SCire etiā deſidero aliqua de pu/
gna ſpūali ⁊ que ſint q̄ nos prin
cipaliter impugnant.

Ca. .III. Pater G

Debes ſcire qđ
tres ſunt que bella mouent cō
tra nos ⁊ expugnare ꝯtendunt. videli
cet dyabolus. caro ⁊ mundus. Dya
bolus per vitia. caro ꝑ mala deſideria
mundus per ꝓſpera ⁊ aduerſa. Vñ hu
go de ſancto victore. Tres ſunt qui bel
la cōtra nos mouent. dyabolus. caro.
mundus. Dyabolus ducit cōtra nos
agmina vitioꝝ. caro maloꝝ deſiderio
rum. mundus ꝓſpera ⁊ aduerſa. Hec
hugo. Sed iſte impugnatōes non no
cent. ſed magis ad ꝑfectū ſuſtinenti h̄
ꝓueniunt. ſi illis reſiſtat̄. Unde btūs
augu. Caro temptat ad voluptatē. mū
dus ad vanitatē. diabolus ad iniquita
tem. deus ad bonitatem vt ꝑficiamus
Et notandū ꝙ malignus ſpūs quos
temptando ſuꝑare non poteſt. hos per
ſequit̄. qꝛ cum interius per peccatū re
gnare nō valet. exterius temptat ⁊ op
pugnat. De hoc dicit beatus ber. Dy
abolus ſanctos non temptando poſſi
det ſed perſequit̄. qꝛ enim nō in eis re
gnat intrinſecus ꝯtra eos extrīſecus
pugnat ⁊ qui interius amiſit dominiū
exterius ꝯmouet bellū. hec beatus ber.
Sed antiquus hoſtis nulla aduerſita
te illos moleſtat quos ꝯguoſcit in pec
catis mortalib̄ ſuauiter quieſcentes.
Teſte euſebio qui dr̄. Hoſtis ſiquidez
humani generis nulla aduerſitate aut
moleſtia excitat. in pctō tam ſuauiter
quieſcentē. ne infortunio aliquo corre
ptus euigilet. ⁊ mentē in deuz erigat
penitentē. hec euſe. Ueri etiam hoſtes
anime ſunt carnales delectatōes. Un
de affligenda eſt caro ⁊ in ſeruiturē re
digenda ne ſpūi dominet̄. Ad hoc hor
tat̄ boetius ſic dicēs. Crudelis hoſtis
ipſa caro eſt. quā in ſeruitutem redige
ſemꝑ expugna ingiterq̄ afflige. De
his tribus hoſtib̄ beatus bernardus in
tractatu de miſeria hominis ſatis pul
cris verbis ſic dicit. Adiuua me domi
ne deus meus quia inimici mei circun
dederunt animā meam. corpus. mun
dus ⁊ dyabolus. Corpus fugere non
poſſum nec fugare. circumferre illud
neceſſe eſt quoniā alligatum eſt mihi.
perimere nō licet. ſuſtentare cogor. cū
illud impinguo hoſtem meū aduerſuz
me nutrio. Si eñ ſatis comedero ⁊ il
lud robuſtum fuerit. ſanitas eius mihi
aduerſat̄. Mundus vero circūcinxit
⁊ obſedit me. vndiq̄ ꝑ quinq̄ ſenſus
corꝑis mei q̄ſi per portas ſagittis ſuis
vulnerat me. ⁊ mors intrat per fene
ſtras meas. Reſpicit oculus ⁊ mētis
ſenſum auertit. audit auris ⁊ intentio
nem cordis inflectit. odoratus cogita
tionem impedit. os loquit̄ ⁊ fallit. ar
dor libidinis ꝓ aliqua parua occaſiōe
excitat̄. niſi ſubito reſpuat̄ ſtatī totuz
corp⁹ occupat. eſtuat. vrit ⁊ incendit.
Primo carnem tactā modicum titil
lat. deinde mentem meā maculat tur
pi delectatione. ad extremū per cōſen
ſum prauitatis ſibi mentem ſubiugat
porro dyabolus quem videre non va
leo ⁊ ideo minus cauere poſſum. ipſe
tetendit arcum ſuum ⁊ in eo ꝑauit ſa
gittas ſuas vt ſagittet me. narrauit vt
abſconderet laqueos ⁊ dixit quis vi
debit eos. laqueum poſuit in auro ⁊ ar
gento ⁊ in omnib̄ his quib̄ etiaz abu
timur cū intus male delectamur. hiis
illaqueamur. nec ſolum laqueū poſuit
ſed ⁊ fiſcum. Fiſcus eſt amor poſſeſſio
nis. affectus cognationis. cupiditas
honoris ⁊ voluptas carnis quibus ani
ma infiſcat̄ ⁊ irretit̄ ne pennis ꝯtem
plationis per plateas ſuꝑne ſyon diſ
currere poſſit. Sagitte dyaboli ſunt.
ira. iracundia. luxuria. ⁊ cetera vitia
quib̄ anima vulnerat̄ Et quis eſt q̄ ia
cula eius ignea poſſit extinguere. ꝓch

dolor his telis ſupaẜ ſepe fidelis ¶ Heu
mihi miſero vndiqꝫ mihi bella. vndi/
qꝫ tela volant. vndiqꝫ temptamenta.
vndiqꝫ pericula. bella mihi video. bel
la paranẜ a demone. Quocūqꝫ me ver
taȝ nulla ibi ſecuritas. caro mihi ſug
gerit mollia. mūdus vana. diabolus
amara. Quotiens aliqua carnalis de/
lectatio meā mentē importune pulſat
de cibo. de potu. de ſomno ceteriſqꝫ ſi/
milibꝫ ad carnis curam pertinentibꝫ.
mihi caro loquiẜ. Cū vo de ambitiōe
ſeculi de iactantia. de arrogantia. cogi
tatio vana verſaẜ in corde a mundo eſt
qū aūt ad iram ad amaritudinē aīmi
puocoꝛ ſuggeſtio diabolica eſt. cui nō
aliter qꝫ ipi diabolo reſiſtēdū eſt. nec
aliter ab eo cauendum qꝫ ab ipa dāna
tione. Caro mea de luto eſt ⁊ ideo luto
ſas voluptates ⁊ cogitationes ex illa
habeo. vanas ⁊ curioſas de mundo. a/
maras et maculoſas a diabolo. Iſti
tres inimici mei impugnant me ⁊ pſe
quunẜ. nunc quidē occulte. nunc vo a
perte. ſemp aūt malicioſe. Diabolus
eñ plus ꝯfidit in adiutorio carnis. qꝛ
magis nocet domeſticus hoſtis. illa ve
ro ad ſubuerſionem meā cū illo fedus
inijt vtpote in peccato nato ⁊ in pecca
to nutrito nimis corrupto ipa origine
ſed multo amplius viciata praua con/
ſuetudine. Hinc eſt ꝙ tam acriter caro
ꝯcupiſcit aduerſus ſpiritum ⁊ aſſidue
murmurat ⁊ impatiens eſt diſcipline.
nec obtempat rōni. nec inhibeẜ vllo ti
more. Huic attendit hanc adiuuat ho
ſtis humani generis. cui nullū eſt deſi
deriū. nullū ſtudiū. nullū negociū. niſi
pdere aīas noſtras. hic eſt qui iugiter
nobis malū machinaẜ. callide decipit
illicitos motus inſufflat. venenatas
cogitatōnes inflammat. ſuſcitat lites
⁊ ꝯtentiones. Ira quoqꝫ tiras nutrit
⁊ odiū incitat gulam. excitat libidinē
deſideria carnis inſtigat. peccati occa
ſiones parat ⁊ mille nocēdi artibꝫ cor
da hoīm pulſare non ceſſat. hec bern.
¶ Pugnandū eſt igiẜ ꝯtra malas
ſuggeſtiōes maligni ſpūs negāde ſunt
carnis voluptates ſue. Ipſa etiā caro
ſubdita ſit deo p obīam pceptoꝝ eius
⁊ reſiſtentiaȝ pctī. vt pax eſſe poſſit in
domicilio cordis. De hoc dr criſoſto.
Quis pt inueniri irrephenſibilis ⁊ ſi
nō de pñtibꝫ ſaltē de pteritis. Inſup
nō deeſt vbi offendat caro ita fragilis
⁊ ſemp caſibꝫ plena. ḡ dicamus Non
intres in iudiciū cū ſeruis tuis In vi
ta iſta temptationis videmus qđ nolu
mus. audimus qđ nolumus. loquimꝰ
qđ nolumus. ābulamus vbi nolumus. ſȝ ni
totum ad qđ nolumus venimus. ſȝ tñ
in eo qđ nolumus cū victoria peruenimus
ad qđ volumus Pugnandū ḡ eſt
in oībꝫ malis ſuggeſtōnibꝫ Luctandū
eſt cū deſiderijs. negande ſunt carnis
voluptates. vt ſeipſam ſubdat interi/
ori hoī. i. aīe vt ſit par ī domicilio cor/
dis Qualis eſt vita noſtra infelix mi/
ſeria que quotidie ad non eſſe tendit.
maxime qꝛ dies exitus noſtri occultat/
tus eſt a nobis. ſed ideo occultanẜ di/
es noſtri vt viuamus cauti ſolliciti.
ne ſubito occurrat mors incerta ⁊ ꝑoe
cupent peccata ⁊ perueniaẜ ad penam.
tps nūc eſt curationis. tempus eſt cor/
rectionis. ⁊ recipiēde ſalutis. nullus
ſedeat curuatus. nullus remaneat vul
neratus. hec criſoſtomus. Dicit ⁊ de
eodem leo papa. Nota ꝙ intra noſ
metipos multa ſunt certamina ⁊ aliud
caro aduerſus ſpiritum aliud aduer/
ſus carnem ſpiritus ꝯcupiſcit In qua
diſſentione ſi cupiditates corporis ſue
rint fortiores turpiter aīmus amittit
pro patria dignitatem. ⁊ perniciosum
erit eum ſeruire quem decuerat imperare
Si aūt mens rectori ſuo ſubdita ⁊ ſu

pernis delectata terrene voluptatis in
citamenta calcauerit. ⁊ in ſuo corpore
peccatū non ſcierit regnare. ordinatiſ
ſimū obtinebit ratio principatū ⁊ mi
nutōes eius nulla ſpūalium nequicia
rum labefactabit illuſio. qꝛ tunc vera ē
pax hoīs ⁊ vera libertas qñ ⁊ caro ani-
mo regit̃ ⁊ animus deo preſide guber-
nat̃. hec leo papa. Nā qui hic ſunt xp̄i
carnem ſuā crucifixerunt delectationi
praue ⁊ vitijs reſiſtēdo. Vñ remigius
Qui ſunt xp̄i. hoc eſt qui pertinent ad
ſortem xp̄i. vitia ⁊ ꝯcupiſcentias ma-
las in carne ſua mortificauerūt. Quot
enim pctā a nobis ꝯpellimus. tot ſem
per in nobis mala occidimus ⁊ carnē
crucifigimus ⁊ mortificamus qñ dele
ctationi praue ⁊ voluntati peruerſe nō
ꝯſentimus. hec remigius. Quamdiu
aūt viuimus in iſto corpore in certami
ne poſiti ſumus ⁊ pugnamus. Pugna
eſt cum ꝯcupiſcit caro aduerſus ſpūm
⁊ ſpūs aduerſus carnem. In hoc ꝓlio
verſamur ſi coraꝫ deo militamus. ſed
oportet vt per ſpūm ꝯcupiſcentie car-
nis ꝯtradicat̃ ⁊ reſiſtat̃ ⁊ repugnet̃. ſi
homines caſti vellent non habere ꝯcu-
piſcentias. ſed velimus nolimus ha-
bemus illas. titillant. ſtimulant. infe-
ſtant. non ſolum iuuenes ſed ⁊ ſenes.
Ergo exerceamus nos in hoc bello vi-
tijs ⁊ ꝯcupiſcentijs reſiſtendo. ⁊ ſpere-
mus per dei grām triumphū. De hoc
beatus augu. in de verbis domini ſic dī.
Lucratio eſt in iſto corpore. q̃diu viui
mus pugnamus. ſed in omnibꝫ his ſu
peramus per eū qui dilexit nos. Noli
vinci qñ pugnas. Vide quale bellum
ꝓpoſuit apoſtolus qualem pugnā. qua
lem ritam intra ſemetipſum cuꝫ dicit
Caro concupiſcit aduerſus ſpūm. ſed
oportet vt ꝯcupiſcentie carnis ꝯtradi
catur. reſiſtat̃ ⁊ repugnet̃. non enī nō
habes vnde repugnes. deus tuus ē in
te. ſpūs bonus datus eſt tibi. ⁊ tamen
permittit̃ ipſa caro ꝯcupiſcere aduer-
ſus ſpūm ſuggeſtionibꝫ prauis ⁊ dele-
ctationibꝫ iniquis. Ibi enim ꝯcupiſcit
aduerſus ſpūm vbi eſt ſpūs. ſed ſpūs
dei eſt qui pugnat in te aduerſus te. ſꝫ
homo caſtus vult vt nulla omnino ſur
gat in membris eius ꝯcupiſcentia ad
uerſaria caſtitati. pacem vult ſed non
habet. volumus enī vt nulle ſint ꝯcupi
ſcentie ſed nō poſſumus. velimus. no
limus. habemus illas. velimus noli-
mus titillant. blandiunt̃. ſtimulant.
infeſtant. ſurgere volunt premunt̃ non
duꝫ extinguunt̃. q̃diu caro ꝯcupiſcit
aduerſus ſpūm. ſpūs aduerſus carnē.
Ergo q̃diu viuit̃ etiam nos qui ſenui
mus in iſta militia minores quideꝫ ho
ſtes habemus ſed tñ quos habemus fa
tigati ſunt quodammō hoſtes noſtri iā
etiā per etatē. ſed tñ etiam fatigati nō
ceſſant qualibuſcunqꝫ motibꝫ infeſta-
re ſenectutis quieteꝫ. acrior pugna iu
uentutis. nouimus eam. ꝑtranſiuimꝰ
eam. Caro ergo concupiſcit aduerſus
ſpūm. ⁊ ſpūs aduerſus carnem. vt nō
quecūqꝫ vultis illa faciatis. Quid vul
tis enī o ſancti. o boni preliatores. o
fortes milites xp̄i. quid vultis vt non
ſint omnino ꝯcupiſcentie male. ſed nō
poteſtis. exercete bellū. expectate triū-
phum. modo interim pugnet̃. facite
igit̃ qđ poteſtis. I Ait enī ipſe a-
poſtolus. Non regnet petūm in veſtro
mortali corpore ad obediendum deſi-
derijs eius. Ecce qđ non vis deſideria
mala ſurgunt. ſed noli obedire. q̃diu
enim portas mortale corpus pugnat ꝯ
te peccatum. ſed non regnet. Quid eſt
non regnet. id eſt ad obediendum deſi
derijs eius ſi ceperis obedire regnat. ſꝫ
fac quod dicit apoſtolus. Non exhibe
as membra tua arma iniquitatis pec-
cato. dedit tibi deus poteſtatem ꝑ ſpūm

ſanctum membꝛa tua teneas. ſurgit li
bido. tu tene membꝛa. tene manus ab
omni ſcelere. tene oculos ne male attē
dant. tene aures ne ꝟba libidinis audi
ant. tene totū coꝛpus quid facit libido
ſurgere nouit. vincere nō nouit ſurgē
do aſſidue ſine cauſa diſcit. ⁊ non ſur-
gere ſurrexit libido damnabilis. ſug-
geſtio nō audiat. ardet ⁊ velles vt non
arderet. noli ḡ dare membꝛa ardeat ſi
ne cauſa ⁊ ꝯſumit. hec auguſti. R
Et notandum ꝙ ꝯcupiſcentia cū qua
nati ſumus non pt̄ finiri. q̄diu in car-
ne viuimus. pt̄ quidē minui ſed finiri
non pt̄. Unde cū vexamur ⁊ impugna
mur per diuerſas temptationes ⁊ ꝯcu
piſcentias non deſpemus. q2 ⁊ ſancti
patres noſtri talia ſuſtinuerunt. Inter
quos paulus apoſtolus lumen eccle-
ſie talia paciebat cum dicebat Uideo
aliā legem in membꝛis meis repugnā
tem legi mentis mee. Cuius exemplo
docemur. cū audimus illum pugnantē
nemo ſe faciat deſperantē. Iſta cōme-
moꝛat beatus aug. in quodaꝫ ſermone
ſic dicens. Concupiſcentia in qua na
ti ſumus. finiri non pt̄ q̄diu viuimus
quotidie minui pt̄. finiri non pōt. De
quo dt̄ apoſtolus. Non qd̄ volo hoc a-
go. Non ergo qd̄ vult hoc agit apoſto
lus. q2 vult non ꝯcupiſcere ⁊ tn̄ concu
piſcit. ideo non qd̄ vult agit. non q2 il
la ꝯcupiſcentia mala trahebat apoſto
lum ſubiugatum ad ꝯcupiſcendum. ⁊
ad foꝛnicandū abſit luctabat. non ſub
iugabatur ſed q2 nolebat habere ⁊ hoc
ꝯtra quod luctabat ideo dicebat non
quod volo hoc ago. ꝯcupiſcere nolo ⁊
tamen concupiſco. nō qd̄ volo ago ſed
tamen concupiſcentie non conſentio.
non eñ taliter diceret concupiſcenti-
as carnis ne perfeceritis ſi eas ipē pfi
ceret. Sed cōſtituit tibi ante oculos
pugnam ſuā ne timeres tuā Si enim
dixiſſet hoc apoſtolus Quando vide-
res moueri concupiſcentiam in mem
bꝛis tuis. cui tu nō conſentires tamē
cum eam moueri videres foꝛſitan de-
ſperares. ⁊ diceres ſi ad deum ptine
rem ſic non moueret. Uide apoſtolum
pugnantem. ⁊ noli te facere deſperan-
tem Uideo aliam legem in membꝛis
meis ⁊c̄. Dicit apoſtolus. Ago quidē
bonum cum male concupiſcentie non
conſentio. ſed non perficio bonum vt
omnino non concupiſcam. Rurſus er
go hoſtis meus quomodo agit malum
⁊ non perficit malum. agit malum. q2
mouet deſiderium. nō pficit malū. q2
me non trahit ad malum. ⁊ in iſto bel-
lo eſt tota vita ſanctoꝛum. Nunc ergo
fratres tenete hunc modum mēte. ſe-
uite legi dei. concupiſcentie non con-
ſentiendo. carne legi peccati concupi
ſcentiam ſentiendo. ſed ex neceſſitate
q2 ꝯcupiſcitis non q2 ſentitis. hec bea
tus auguſtinus. De eodem dt̄ quedā
gloſa ſuper illo verbo pauli. Uelle ad
iacet mihi. pficere aūt non inuenio ſic
dt̄. Rebellat homo concupiſcentie ⁊
non conſentit. delectat eñ eum vtoꝛ a
liena. ⁊ non annuit. mentem auertit.
in ſecretarium mentis intrat videt fo
ris ſtrepentem concupiſcentiam. ⁊ in
tus mundat ꝯſcientiam. agit ergo bo-
num ꝙ concupiſcētie non ꝯſentit ſed
non perficit bonum vt. ſ. omnino non
ꝯcupiſcat. hec gloſa. L Hec etiā
pugna inter carnem ⁊ ſpm̄ non eſt pe-
riculoſa. ſed potius que ad melioꝛem
ſtatum nos pꝛouocat ⁊ ꝯpellit. Unde
deus electis ſuis nōnunq̄ vtiliter ſub-
trahit gratiaꝫ ⁊ pꝛobat ꝑ diuerſa tem
ptamenta vt in virtutibꝫ pꝛoficiant.
De hoc daniel abbas in ſua collatio-
ne ſic dicit. Hanc pugnam vtiliter no
ſtris inſertam membꝛis etiam in apo
ſtolo ita legimus Caro concupiſcit ad

uerſus ſpiritū. ſpūs autem aduerſus
carnē. habemus hic pugnam inuiſce
ratā quodammō corpori noſtro diſpē
ſatione dn̄i ꝓcurante. Quicquid enim
generalr̄ ⁊ ſine exceptiōe aliqua omni
bus ineſt. Quid em̄ aliud iudicari pt̄.
niſi ipſi humane ſubſtantie poſt ruinā
primi hoīs velut naturalr̄ attributum
⁊ qđ vniuerſis ꝯgenitū ꝯcreatumqꝫ de
prehendit. quō non cedendū ſit arbi-
trio dn̄i nō nocentis ſed ꝯſolantis in-
ſertum. cauſam vero belli huius .i. car-
nis ⁊ ſpūs hanc eſſe ꝓnunciat. vt non
quecunqꝫ illa faciatis que volumus er
go id quod deus ꝓcurauit vt a nobis
poſſit impleri. i. vt non quecunqꝫ volu
mus illa faciamus. ſi impleat quid a-
liud credi poteſt eſſe qꝫ noxiū. ⁊ ē quo
dammō vtilis nobis hec pugna diſpē-
ſatōe creatoris inſerta. ⁊ etiā ad ſtatū
meliorem nos ꝓuocans atqꝫ ꝯpellēs.
qua ſublata ꝓculdubio pax ecōtrario
pniciosa ſuccederet. Unde dauid teſ
tionem dn̄i tam vtilem eſſe cognouit.
vt nequaqꝫ orare maluerit ne a deo pe
nitus relinqueret. hoc em̄ ſciebat eē in
congruū vel ſibi vel humane nature ad
quamlibet ꝑuenienti perfectiōem. ſed
temptari eā potius deprecatus ſic di
cens. Non me derelinquas vſqꝫquaqꝫ
Ac ſi diceret alijs verbis. Scio ꝙ de-
relinquere ſoleas vtiliter ſanctos tuos
vt eos ꝓbes. Aliter em̄ ab aduerſario
temptari non poſſunt. niſi a te pauliſp
fuerint derelicti. ⁊ ideo nō rogo vt nū
qꝫ me derelinquas qꝛ non expedit mi
bi. vt vel meam infirmitatē ſentiēs di
cam. bonū mihi qꝛ humiliaſti me. vel
exercitiū non habeā preliandi. quod
ſine dubio habere non potero. ſi mihi
ſp̄ ⁊ indirupte coheſerit diuina ꝓtectō
ſed magis peto ne me vſqꝫquaqꝫ deſe-
ras. i. vſqꝫ ad nimietatē. quantum eī
mihi vtile eſt ſi me paululū ſub relin-
quas. vt deſiderij mei ꝯſtantia ꝓbe
tur. tantum noxiū ſi ꝑ meritis ac deli-
ctis nimiū me deſeri patiaris. qꝛ nul-
la virtus humana ſi in temptatōe diu-
tius tuo deſerat auxilio ſua poterit cō
ſtantia perdurare ⁊ non ꝓtinus aduer
ſarij vel potentia vel factione ſuccūbere
niſi tu ipſe qui es ⁊ humanarū virtus
virium ꝯſcius ac luctaminū modera-
tor. non permiſeris nos temptari ſup
id qđ poſſumus. ſed feceris cū temp-
tatōne exitū vt ſuſtinere poſſimus. hec
daniel abbas. ¶ Notandū eſt
etiā de bello qđ inter nos quotidie ge
rit. hoc eſt inter carnem ⁊ ſpūm ꝙ vi-
ctoriam non poteſt habere ſpūs aduer
ſus carnē ſine certamine ⁊ magno la
bore. Nam ſunt nōnulli qui virtutes
quidē deſiderant habere. ſed certamē
⁊ laborem ꝓ eiſdem virtutibꝫ obtinē
dis nolunt ſubire. De hoc daniel abb.
in collatione patꝝ ſic dicit. Cum igit
vtraqꝫ deſideria hoc eſt carnis ⁊ ſpūs
in vno eodemqꝫ ſtatu ſint. in hoīe inte
ſtinū quotidie ꝯtra nos gerit bellum.
dum ꝯcupiſcentia carnis que precipi
tanter fert ad vitia his que ad pn̄tem
requiem ptinēt delicijs gaudet. quibꝫ
econtra ſpūs ꝯcupīa aduerſata ita de
ſiderat totis ſpūalibꝫ ſtudijs inherere.
vt etiam neccārios carnis vſus oporte-
at excludere. Caro luxurijs ⁊ libidine
delectat. ſpūs ne ipſis quidem natura
libꝫ deſiderijs acquieſcat. illa cupit ſa
tiari ſomno. repleri cibo. hic ita vigi-
lijs ieiunijs ſaginat. vt ne ad ipm̄ qui
dem neceſſarium vite vſum ſomniū ci
bumqꝫ velit admittere. honoribus illa
laudibꝫqꝫ hominū ꝯfouetur. hic irro-
gatis ſibi iniurijs ac pſecutionibꝫ glo-
riat. inter has igit vtraſqꝫ ꝯcupiſcen
tias anime volūtas in meditullio quo-
dam vituperabiliore ꝯſiſtens. nec vitio
rum flagicijs oblectat. nec virtutibus

acquieſcit. ſic querit a paſſionib⁹ tem
porari vel abſolui carnalib⁹. vt nequa
q̄ velit dolores neceſſarios ſuſtinere ſi
ne q̄b⁹ deſideria ſp̄us nequit poſſideri
ſine caſtigatiōe carnis caſtimonia cor
poris deſiderans obtinere ſummo vi/
giliaꝝ labore cordis acquirere purita
tem cū requie carnis ſpiritualib⁹ exu/
berare virtutib⁹ abſq; vllius exaſpera
tione vicij. ⁊ patientie gratiam poſſi
dere humilitatem xp̄i. ſine honoris ia
ctura mundū exercere. religionis ſim
plicitatē cū ſeculari ambitione ſecta
ri. xp̄o cū hoīm laude ac fauore ſeruire
diſcretionem veritatis ſine ↄcupiſcen/
tia vel tenui offenſione ꝓferre. poſtre/
mo ſic vult futura ↄſequi bona. vt pre
ſentia non amittat. hec daniel abbas.
¶ Sed ⁊ hoc ↄſiderandū ꝙ cū tem
ptationib⁹ ⁊ ↄcupiſcentijs carnalibus
reſiſtit aīmus. tribulationē ex hoc ſu
ſtinet. Si vero admittat eas ⁊ cōſentit
tunc nō tribulationem ſed potius ↄſo
lationem ⁊ delectationem in ip̄o aīmo
pariūt. Si vero cupimus vincere vitia
oꝝ vt ꝑ ↄtraria hoc eſt ꝑ virtutes vitia
curent̄. Unde dīt beatus bern̄. Quare
tribulamur in temptationib⁹ niſi cum
reſiſtit̄ contaminatio concupiſcentie
repugnat̄. ſi em̄ voluntarie admittun/
tur iam tribulationē non ingerunt ſed
potius ↄſolationē. luctamur ergo cū
his vitijs q̄diu eis reſiſtimus ⁊ tunc
ſupplantamus quando ita victa ſunt.
vt amplius non impugnent. que ⁊ ſi
perfecte vincere cupimus. oportet vt
eorum ↄtraria in nobis plantemus vt
videlicet contra cupiditatem vel aua/
riciam quam mundus ingerit pauper
tatem. contra voluptatem auſteritatē
contra ſuperbiam plenam humilita/
tem induamus. Que tria cū pfecte vi
te noſtre inſederint. iam mundum p̄/
fecte contemnimus. hec bern̄. ¶

Etiam notandum ꝙ nonnūq; iuſti vi
ri flagellis atterunt̄ ⁊ circa hoc etiam
temptationib⁹ fatigant̄. ſuſtinēt nāq;
infirmitatē corporis vel aduerſitates
tribulationū. ⁊ tn̄ non deeſt eis temp/
tatio carnalis delectatōnib⁹ ſed electi
hmōi temptationis repugnant. repro
bi vero illis conſentiunt. De hoc bea/
tus gregorius in. iiij. moral. ſic dicit.
Plerumq; em̄ ⁊ aduerſa exterius pa/
timur. ⁊ intra temptationū impulſu
fatigamur. vt ⁊ flagella carnis cruciēt
⁊ tamen ad mētem carnalis ſuggeſtio
mundet. Hinc eſt ꝙ iheremias deplo
rat dicens. Foris interficit gladius ⁊
domi mors ſimul eſt. Foris em̄ gladi
us interficit cū nos exterius vindicta
feriens configit ſed domi mors ſimul
eſt quia ⁊ flagella ſuſtinet ⁊ tamen in/
tus ↄſcientia a temptationū ſordib⁹
munda non eſt. Sed ⁊ hec aliter agun
tur a reprobis aliter ab electis. illorū
namq; corda ita temptant̄ vt ↄſentiāt
iſtoꝝ vero temptationes quidem ſuſcipi
unt. ſed repugnant illoꝝ mens delecta
biliter capit̄. ⁊ ſi ad tempus qd̄ male
ſuggeritur diſplicet ſed poſtmodū pre
deliberationem liber. Iſti vero ſic tem/
ptationum iacula excipiunt. vt ſemp
reſiſtendo fatigent̄. ⁊ ſi quando vſq;
ad delectatiōem mēs rapit̄. ip̄a tn̄ ſub
reptione ſue delectationis erubeſcūt ⁊
forti cēſura redarguūt quicquid extra
ſe exurgere carnale deꝓhendūt. hec gre
go. Sciendū etiā ꝙ magna ē miſeria
hoīm in pegrinatione degentium ⁊ in
iſto mundo ↄuerſantium. quia ſi quis
peruerſus eſt ve ſibi. nam eterna dam
natio poſt hanc vitam eum ſequitur. ſi
quis vero iuſtus fuerit diuerſis tribu
lationib⁹ ⁊ temptationibus afficitur
nec leuare caput permittitur. Unde be
atus iob dicit. Et ſi impius fuero ve
mihi ⁊ ſi iuſtus non leuabo caput ſatu

tatus afflictione ⁊ miſeria. Qd beatus grego. ix. mora. exponit ſic dicēs. Impius namq̄ de hʒ. iuſtus miſeriā. q2 ⁊ eterna reprobos damnatio ſequit. et electus quiſq̄ doloribꝫ tranſitorie aduerſitatis expiat. impius caput leuat ſed elatus euadere de qd ſequit nō valet. Juſtus labore ſui certaminis afflictus caput leuare non ſinit. ſʒ preſſus a perpetua afflictōe liberat. Jlle voluptatibꝫ erigit. ſed ſupplicijs ſequentibꝫ mergit. iſte in dolore deprimit. ſed tn̄ a pondere eterne aīaduerſionis abſcōdit. Conſiderās hec vir ſanctus dt. Et ſi impius fuero. ac ſi aperte deploret dicens. Aut ſubtractus carnis deſiderijs ſupplicio eterno ſubijcior. aut repugnans illicitis motibꝫ pena pn̄ti crucior. q2 a labore certaminis liber nō ſum ſed ſupna diſpenſatio idcirco nos tota ſibi intentōne ſeruientes carnis nēc pmittit impugnationibꝫ ꝯcuti. vt ne mens noſtra in ſuperbiā audeat pſumptione ſue ſecuritatis eleuari. vt dum pulſata trepidat. in ſolo autoris adiutorio ſpei pedem robuſtius figat. Hec grego.

Filius.

Scire deſidero vtrū homo poſſit viuere in hoc mūdo ſine tēptatōibꝫ

Capl'm IIII. Pater

Scire debes qd nemo pt eſſe ſine temptationibus ſuper terrā. ſi vero tollit aliq̄ temptatio quā quis patit ſecurus ⁊ timidꝰ expectet aliā. nec vnq̄ debet ſibi in corpore etiā huius mortis requiē polliceri. q2 ſicut nec mare fluctibꝫ. ita nec vita hoīs carere pōt temptationibꝫ. De hoc beatus bernar. ſic dt. Hic premonitos vos eſſe volo neminem ſup terram abſq̄ temptatōe victurū ⁊ cui forte tollitur aliq̄. ſecurus aut magis pauidus expectet aliā. ⁊ ſic petat ab ea liberari vt nunq̄ ſibi in corpore mortis huius libertatem pfectam ſeu requiē audeat polliceri. Qua in re conſideranda eſt nobis tam benigna erga nos diuine diſpēſatio pietatis vt quibuſdam nos temptatōnibꝫ patiat diutius occupari. ne forte periculoſiores occurrant. ab aliquibꝫ vero citius liberari. vt poſſimus in alijs quas nobis vtiliores fore preuidet exerceri. Neceſſe eſt eīn vt veniant temptatōes. quis enim coronabitur niſi qui legitime certauerit. quō āt certabimus ſi dee ſit qd impugnet. quid mihi cū victoria cum nō ſim in pugna. Ergo deus miſcditer nobiſcuʒ agens vult nos tribulationibꝫ exerceri vt qd virtuoſis operibꝫ a nobis nō poteſt extorquere. ſaltem in laborioſis tribulationibꝫ obtineat a nobis deus. ⁊ ideo ſicut mare non fluctibꝫ. vita hominis carere temptationibꝫ non poteſt. Nec poteſt pax firma ⁊ ſolida eſſe niſi in regione ſua. tot eīn temptatōnibꝫ plena eſt vita noſtra vt nō immerito tota vita ipſa temptatio debeat appellari. hec beatus bern̄. Nullus ergo etiam qui in virtutibꝫ pfecerit multum q̄diu eſt in hac corruptibili carne poteſt carere tēptationibꝫ ⁊ non moueri illicitis deſiderijs ac cupiditatibꝫ. cum malignus ſpūs acrioribus pulſet temptationibꝫ eos quos viderit magis reſiſtere vicijs ⁊ inſiſtere virtutibus. Unde Leo papa. Quis hac fragili carne circumdatus ⁊ in iſto mortis corpore conſtitutus etiam qui multum valdeq̄ profecerit ita iam de ſua perfectione ſecurus ſit. vt ab omni ſe illecebratum periculo credat alienum. licet donet ſanctis gratia diuina quotidianam victoriam. non tamen aufert materiam dimicandi. q2 ⁊ hocipſum de miſericordia protegentis eſt. quia nature mutabili ne de confecto prelio ſuperbi-